

Primele Jocuri Olimpice

776 este data reținută de tradiție pentru celebrarea primelor Jocuri Olimpice. În orice caz, în acel an se reține pentru prima dată numele unui învingător la aceste jocuri, un castigator al cursei stadionului, proba ce rezuma, ea singura, aceasta mare manifestare sportivă a epocii.

Acest reper cronologic are o importanță considerabilă. Într-adevăr, în epoca elenistică, adică în secolele al IV-lea și al III-lea î.h.r., grecii au luat obiceiul de a data evenimentele istoriei lor conform cu olimpiadele, și deci în funcție de data simbolică 776. Aceasta totuși, nu este în unanimitate admisă de istoricii moderni care pledează pt o dată mai îndepărtată...sau mai recentă. Pe de o parte, într-adevăr, descoperirea în sanctuarul de la Olimpia a ex-votoului din teracota, datând din secolul al X-lea î.h.r., reprezentând care și căi, îndeamnă la presupunerea ca aceste curse hipice au putut avea loc aici încă din acea epocă. Pe de alta parte, înaintea secolului al VII-lea î.H.R., nici un vestigiu arheologic nu da posibilitatea să se

constate existența efectivă a unui stadion, monument considerabil totuși, lung de aprox. 190 m., și din care ar fi trebuit să rămână urme; mai mult chiar menționarea altor probe în afara de cursă, care să permită să se vorbească de "jocuri" la plural, nu intervine decât în preajma aceleiași epoci, adică tardiv, în 708 I.H.R., pentru pentatlon, în 688, pentru box.....

Jocuri cvadriennale

Oricare ar fi data lor adevărată de naștere, Jocurile Olimpice constituie până la sfârșitul sec. al IV-lea un eveniment sportiv important. Desfășurându-se din patru în patru ani la Olimpia, în nord-vestul Peloponezului, ele pun la încercare grecii liberi veniți din toate ținuturile elenismului, Asia, Grecia propriu-zisă și Italia. Olimpia, la origine, este un sanctuar. În epoca jocurilor, două temple celebre sunt cunoscute aici, unul consacrat Herei, celălalt lui Zeus, acesta din urmă adăpostind statuia criselefantina a zeului, opera a marelui sculptor Fidias, considerată ca fiind una dintre cele Sapte Minuni ale lumii. Dar, în decorul inverzit al colinelor acoperite de păduri, printre care curge râul Alfeum, se înalță mai ales edificiile destinate

atletilor :gimnaziul si sala de gimnastica servesc pentru antrenament,competitiile avand loc pe stadion si pe hipodrom.Atletii,inaceasta epoca,concureaza goi,exceptand fara indoiala un suspensor sau o centura atletica.Nu exista categorii potrivit greutatii,nici macar in sporturile de lupta,cum se face astazi :singura distinctie recunoscuta este aceea a doua clase de varsta,deoarece atletii disputa competitia "copiilor"sau pe cea a "barbatilor",varsta de 18 ani constituind probabil limita intre cele doua categorii.In sfarsit,femeile sunt excluse cu strictete de la jocuri,si ca spectacole si ca participante.

Jocurile panelenice

Patru mari serbari sportive.Jocurile Olimpice se numara printre jocurile panelenice,aceste mari serbari in care una dintre trasaturile cele mai caracteristice ale mentalitatii grecesti se manifesta odata cu rolul atribut luptei,aceasta lupta pentru "a-i depasi pe toti ceilalti".Celelalte trei serbari sunt jocurile pitice,de la Delfi,jocurile istmice ,aproape de istmul Corint si jocurile nemeice,din nord-vestul Peloponesului,nu departe de Argos :ultimele doua au loc din doi in doi ani,in timp ce jocurile pitice,ca si

jocurile olimpice se celebreaza la fiecare patru ani.

O ierarhie clara. Suprematia Olimpicii este totusi evidenta: pe de o parte, celelalte trei jocuri n-au fost organizate decat cu aproape doua secole dupa cele de la Olimpia (in 586, 582 si 573); pe de alta parte, dovada a valorii "comerciale" relative a acestor jocuri-un edict al lui Solon acorda 500 de drahme antenienilor invingatori la Olimpia, in timp ce invingatorii de la Delfi nu primesc decat 100 de drahme.

Jocuri sportive si jocuri muzicale.

Specializarea sportiva a Jocurilor Olimpice este o alta caracteristica a lor, spre deosebire de celelalte jocuri, care cuprind, in afara de probele de echitatie si de gimnastica, intregeri muzicale. In sec. I d. Hr., imparatul roman Nero a incercat, impotriva datinei, sa introduca un concurs muzical la Olimpia, deoarece el credea ca are talent in aceasta disciplina.

Pentatlonul

Introdus in Olimpia in 708 i. Hr., pentatlonul cuprinde dupa cum indica numele sau cinci probe. Doua dintre ele se pot practica in mod atonom: alergarea pe lungimea unui stadion si

tranta(lupta), în care adversarul trebuie pus de trei ori la pământ. Celelalte trei nu există decât în cadrul pentatlonului: este vorba despre aruncarea discului, de aruncarea săbii și săritura în lungime, pe care atletul o poate practica atunci ținând haltere-n mâini. Dacă pentru timpurile moderne există sisteme de notare foarte precise, care nu corespund cu nimic mentalității grecești, modalitățile care permit să se desemneze învingătorul pentatlonului antic rămân extrem de controversate. Un sistem de eliminare progresivă poate fi luat în considerare: numai învingătorii primelor trei probe (săbii, discul, săritura) pot continua competiția, disputând alergarea și tranta(lupta).

Sase zile de competiții

În sec. al V-lea., programul probelor este mult mai dens și mai complet decât la începuturi. Prima zi este consacrată ceremoniilor religioase: atleții și antrenorii săi depun jurăminte și aduc jertfe lui Zeus.

A doua zi se desfășoară probele tinerilor, iar în ziua următoare, alergările hipice, atelaje, calarie și pentatlonul. Ziua a patra este din nou consacrată lui Zeus, caruia i

se ofera o hecatomba, sau jertfirea a 100 de boi. Ziua a cincea este foarte incarcata : curse de alergari, de sprint si de fond, mai ales asa numitul delichos, care atinge aproape 5 km, se desfasoara dimineata, dupa-amiaza fiind rezervata celor trei sporturi de lupta : pugilat, lupta si pancratiu, iar ziua se termina cu alergarea inarmata, la care iau parte hoplitii sau pedestrii cu casca, jambiere si scut. Aceasta proba marceaza in mod simbolic sfarsitul armistiului instituit din patru in patru ani pe perioada jocurilor. Ultima zi este consacrata ceremoniei de inchidere, care ii celebreaza, prin procesiuni si printr-un mare bancet, pe invingatorii incoronati cu frunze de maslin.

“Olimpionicii” se intorc atunci in cetatile lor, in care gasesc cateodata poeti si sculptori pentru a-I immortaliza, si in care foarte curand, primesc drept premii pentru gloria lor recompense cu adevarat materiale, deoarece “amatorismul” nu are nici un sens in Grecia Antica, iar pentru cei de astazi, important este sa castigi, incluzand aici toate sensurile cuvintului.